

Kadernota 2017

Aan de leden van de gemeenteraad van Haaksbergen,

Een tekort van € 4,5 miljoen. Dat was medio 2014 in de voorbereiding op de begroting 2015 de aanleiding voor het opstellen van het financieel herstelplan. In de begroting 2015 is dit plan verder uitgewerkt. Daarbij hebben we geaccepteerd dat er in 2015 nog sprake was van een begrotingstekort van € 1,5 miljoen. Maar ook dat de voorgestelde maatregelen op termijn zouden leiden tot een structureel sluitende begroting. In de Kadernota 2016 zijn de voorgestelde maatregelen voor personeel en organisatie en subsidies verder beleidsmatig onderbouwd. Een verdere uitwerking hiervan heeft zijn beslag gekregen in de begroting 2016 en meerjarenperspectief 2017 – 2019. Daarvan heeft de provincie in het kader van het toezicht al geconstateerd dat we op de goede weg zijn.

Ook deze Kadernota 2017 (hierna te noemen Kadernota) borduurt voort op de in het financieel herstelplan ingeslagen weg: in financieel opzicht liggen we op koers. Daarmee leggen we een financieel fundament voor de toekomst van Haaksbergen. Nu er langzaam weer ruimte ontstaat, is het zaak verder te kijken. Deze Kadernota moet in dat licht gezien worden als een tussenstap: we bewaken de voortgang van alle ingezette ontwikkelingen en borgen de uitvoering er van. We sturen samen met de raad bij waar we dat nodig vinden.

Het saldo van de Kadernota wordt allereerst beïnvloed door het laten vervallen van de algemene taakstelling. Vanaf 2019 zien we het perspectief nadelig beïnvloed worden door de ontwikkelingen rond de N18. Ten eerste wordt de planning versneld uitgevoerd, ten tweede moeten we nog extra investeren als gevolg van de aanleg van de N18.

De nadelen kunnen we voor een belangrijk deel compenseren door een structureel voordelig effect op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. We merken verder op dat de raad besloten heeft voor de jaren 2016-2019 de positieve effecten van de septembercirculaire 2015 toe voegen aan de algemene reserve. In 2020 hebben we dit niet meer gedaan, vandaar een extra positief effect in de jaarschrijf 2020.

Transformatie Sociaal Domein

Vooral binnen de deelprogramma's Wmo en Jeugd moeten we een omslag maken van individuele naar voorliggende (algemene) voorzieningen en inzetten op eigen kracht / burgerkracht. Op deze manier willen wij directe passende ondersteuning bieden om zwaardere vormen van zorg te voorkomen. Deze omslag moeten we nu maken om op termijn de kosten binnen het sociaal domein betaalbaar te houden. Indien we deze omslag niet maken, stijgen de kosten van individuele voorzieningen door (langdurige) inzet van zwaardere vormen van zorg en door de vergrijzing.

Ontwikkeling algemene reserve

De ontwikkeling van onze reservepositie en weerstandsvermogen is en blijft een aandachtspunt. Naast de in deze Kadernota gesignaleerde ontwikkelingen verwachten we dat het saldo van de Eerste bestuursrapportage 2016 niet sterk afwijkt van het saldo, zoals we in de Begroting 2016 hebben gepresenteerd. We verwachten daarom dat de algemene reserve eind 2018, zoals ook afgesproken met de provincie, weer een positief saldo laat zien. Wel constateren we dat weliswaar een aantal ingezette acties tot een opbrengst heeft geleid, maar dat dit door incidentele nadelige effecten nog niet heeft geleid tot een verbetering van onze vermogenspositie en herstel van de algemene reserve. Wij blijven hieraan werken.

Het college van burgemeester en wethouders

INHOUDSOPGAVE

Aanbieding en perspectief	4
Financieel perspectief 2017-2020	6
Programma's	9
Bereikbaarheid en openbare ruimte.....	9
Bestuur en dienstverlening.....	12
Cultuur en ontspanning	14
Economische ontwikkeling.....	17
Integrale veiligheid	19
Sociaal domein	20
Onderwijs	25
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen.....	27
Algemene dekkingsmiddelen	29
Paragrafen	34
Lokale heffingen	34
Financiering	36

Aanbieding en perspectief

Datum: 12 mei 2016

Algemene inleiding

In deze Kadernota geven wij op hoofdlijnen inzicht in beleidsontwikkelingen en de bijgestelde meerjarenraming voor de jaren 2017 tot en met 2020. We maken hierin zichtbaar waar we ten opzichte van het bestaande meerjarenperspectief uit de Begroting 2016 willen bijsturen. Het uitgangspunt is de begroting 2016 en meerjarenperspectief 2017-2019. De hierin uitgezette beleids- en financiële lijnen zijn de kaders waarbinnen wij deze Kadernota nu verder hebben uitgewerkt. Aanvullend daarop geldt, dat zo lang de algemene reserve nog niet op peil is er ook geen ruimte is voor nieuw beleid. Wel houden we waar we dat nodig achten rekening met nieuwe ontwikkelingen, en bouwen daar ook de noodzakelijke financiële ruimte in.

Bestuursmonitor

Het onderzoek werd uitgevoerd door onderzoeksbureau Necker van Naem, in opdracht van de gemeente Haaksbergen en de provincie Overijssel. De Bestuursmonitor geeft de gemeente inzicht in de uitvoerbaarheid van de (herstel)plannen en in hun verwachte bijdrage aan de gewenste toekomstbestendigheid van de gemeente. De Bestuursmonitor is op 21 april 2016 gepresenteerd aan de raad en college. De opvolging ervan ligt momenteel bij de gemeenteraad.

Provinciaal toezicht

Vanuit het door de provincie opgelegde toezicht kunnen we de volgende voorwaarden noemen:

- de gemeente geeft concreet invulling aan de algemene taakstelling van € 300.000 in 2017, oplopend naar structureel € 400.000 vanaf 2018;
- er mag geen sprake zijn van een opschuivend meerjarenperspectief, met andere woorden het structurele saldo van de begroting moet uiterlijk in 2018 positief zijn;
- uiterlijk aan het eind van 2018 moet de algemene reserve een positief saldo hebben.

In deze Kadernota hebben we aan alle drie vereisten invulling gegeven.

Financieel beeld

In deze Kadernota 2017 zetten we de lijn uit het Financieel Herstelplan door. Door gericht verder te werken aan de invulling van de bezuinigingsopdrachten op personeel en organisatie en subsidies creëren we de noodzakelijke structurele ruimte. Aandachtspunten in het verbeteringsproces zijn en blijven de ontwikkeling van de algemene reserve en de organisatieontwikkeling. We voldoen wel aan de voorwaarde dat de algemene reserve eind 2018 positief moet zijn. Enerzijds door opbrengsten uit al ingezette acties zoals de verkoop van aandelen Enexis, anderzijds door incidentele tegenvallers, lukt het ons nog onvoldoende de algemene reserve te versterken. Mede daardoor hebben we nog niet ingezet op de formulering van nieuw beleid. Beleidsmutaties en daarmee ook financiële mutaties zijn vooral ingegeven door autonome ontwikkelingen en het doortrekken van de ontwikkelingen en analyses uit de jaarrekening 2015.

Financieel herstelplan

Om weer financieel gezond te worden is voor de periode 2015-2018 een structurele bezuiniging van € 4,7 miljoen nodig. De realisatiedatum is ultimo 2018. De bezuiniging is als volgt opgebouwd:

- Beperking uitgaven € 1,9 miljoen.
- Bezuiniging personeels- en organisatiekosten € 2,1 miljoen.
- Bezuiniging subsidies € 0,7 miljoen.

Beperking uitgaven

De beperking van de uitgaven met € 1,9 miljoen is vastgelegd in de begroting 2015. In de rekening 2015 zijn we specifiek ingegaan op de realisatie van deze taakstelling. We hebben geconstateerd

dat we de taakstelling gerealiseerd hebben en ons vanaf nu uitsluitend nog focussen op de nog te realiseren taakstelling op personeel en organisatie en subsidies.

Personeel en organisatie

Als onderdeel van de visie op bestuur en organisatie is de bezuiniging op personeelskosten van € 2,1 miljoen per 31 december 2018 aan vervallen werkzaamheden ingevuld. Door natuurlijk verloop en aanvullende mobiliteitsafspraken kunnen de gevolgen voor het personeel worden ingevuld. De huidige middelen worden volledig ingezet voor de vermindering van de 33 fte's (taakstelling € 2,1 miljoen in personele zin).

Subsidies

De bezuiniging op subsidies van € 0,7 miljoen per 2018 wordt gerealiseerd door met name de budgetsubsidies te verlagen. Er is inmiddels in 2015 een nieuwe nota subsidiebeleid opgesteld waarin deze korting beleidsmatig is vertaald. In deze Kadernota doen we voor het Kulturhus en de stichting Scholtenhagen concrete voorstellen voor het bijstellen van de taakstelling. Dit komt door actuele ontwikkelingen. Al met al constateren we dat met de nu voorliggende voorstellen de structurele taakstelling in 2018 uit het financieel herstelplan nagenoeg volledig gerealiseerd is.

Visie op bestuur en organisatie

Aan de hand van de uitvoeringsagenda werken we stap voor stap verder aan realisering van de visie op bestuur en organisatie. Met de bezuinigingen op de personeels- en organisatiekosten liggen we op koers. Andere ontwikkelingen zijn het afwegingskader "zelf doen, samen doen of uitbesteden" (afroeiende fase), het onderzoek naar zelf doen, samen doen of uitbesteden van de onderhoudstaken openbare ruimte en de interne pilot regie in de openbare ruimte. Hiermee zetten we de koers voort, die we twee jaar geleden hebben uitgezet. We hebben de uitkomsten van de bestuursmonitor hier nog niet bij betrokken. Over eventuele bijstelling van de uitvoeringsagenda en de financiële consequenties daarvan beslissen we nadat uw raad heeft besloten wat er met de aanbevelingen gedaan wordt.

Versterking weerstandsvermogen en algemene reserve

De voordelige begrotingssaldi vanaf 2017 worden toegevoegd aan de algemene reserve, waardoor deze vanaf 2018 weer positief is (zie tabel verloop algemene reserve in hoofdstuk 2).

In hoofdstuk 2 lichten we het resultaat op hoofdlijnen toe. In hoofdstuk 3 volgt vervolgens per programma een meer gedetailleerde toelichting op de ontwikkelingen en de mutaties voor deze Kadernota.

Eerste bestuursrapportage 2016

De Kadernota wordt eerder opgesteld en behandeld dan de Eerste bestuursrapportage 2016 (hierna te noemen Eerste berap). Voor het uiteindelijke meerjarig begrotingsbeeld is dit niet zozeer van invloed op deze Kadernota. Wel kan het resultaat van de Eerste berap in zowel positieve als negatieve zin doorwerken in het saldo van de algemene reserve, en daarmee ook van invloed zijn op de keuzes die we in de Kadernota maken.

Hoewel er uiteindelijk voor gekozen is om Kadernota en Eerste berap als twee afzonderlijke stukken te behandelen is een groot deel van de voorbereiding voor beide stukken in gezamenlijkheid gebeurd. We hebben daarom een beeld van de ontwikkelingen en financiële stand van zaken voor de Eerste berap. Op basis van dat beeld gaan we uit van een saldo van de Eerste berap voor 2016 van nul.

De Eerste berap wordt u volgens planning uiterlijk 10 juni 2016 toegezonden. De inhoudelijke behandeling van de Kadernota is op 16 juni 2016 in de raad.

Financieel perspectief 2017-2020

Resultaat

Na verwerking van alle financiële mutaties constateren we dat het meerjarenperspectief 2017-2020 nog steeds een positief (structureel) saldo laat zien. Het saldo valt over alle jaren wel lager uit dan waar we in de begroting 2016 en meerjarenperspectief 2017-2019 nog vanuit gingen. Zoals uit onderstaande tabel blijkt loopt het begrotingsresultaat in 2017 terug van € 920.000 naar € 406.000, in 2018 daalt het resultaat van € 1.403.000 naar € 889.000, en in 2019 en 2020 daalt het resultaat van € 1.189.000 naar respectievelijk € 256.000 en € 781.000.

We merken daarbij wel op dat we de algemene taakstelling uit de begroting 2016 voor een bedrag dat oploopt tot € 400.000 in 2018 volledig hebben gerealiseerd. In de realisatie van de bezuinigingstaakstellingen op personeel en organisatie en subsidies hebben we weer stappen gezet. Het begrotingssaldo is daarmee weliswaar lager, maar de risico's zijn ook aanzienlijk verminderd.

In onderstaande tabel zijn nadelen als een min-, en voordelen als een plusbedrag weergegeven.

Tabel: ontwikkeling begrotingssaldo 2017-2020

Bedragen x € 1.000

	2017	2018	2019	2020
Begrotingssaldo volgens begroting 2016	920	1.403	1.189	1.189
Nadelen				
Invullen algemene taakstelling	-300	-400	-400	-400
Participatie	-8		-100	-115
Jeugd	-560	-560	-560	-560
Kanteling naar algemene voorzieningen	-372	-372	-372	-372
Structurele kosten N18			-385	-185
Bijstelling bezuinigingen subsidies	-100	-90	-90	-90
Herschikking schoollocaties		-250		
ICT	-100	-100	-100	-100
Nieuw beleid, investeringen en inflatie 2020				-275
Totaal nadelige effecten	-1.440	-1.772	-2.007	-2.097
Voordelen				
Participatie		99		
Wmo	643	617	617	617
Inverdieneffect door kanteling	50	150	200	300
Herschikking schoollocaties		30	30	30
Algemene uitkering	240	290	270	678
Totaal voordelige effecten	933	1.186	1.117	1.625
Saldo overige voor- en nadelen	-6	72	-43	64
Begrotingssaldo na mutaties Kadernota	406	889	256	781

Tabel: verloop algemene reserve

Bedragen x € 1.000

Stand reserve	2016	2017	2018	2019	2020
Stand reserve cf. rekening 2015 per 1-1	-1.479	-1.329	-784	454	1.107
Resultaat septembercirculaire	150	139	349	397	
Saldo berap / kadernota	0	406	889	256	781
Bijgesteld saldo reserves na mutaties Kadernota	-1.329	-784	454	1.107	1.888

Zoals in de Aanbieding en perspectief is aangegeven gaan we voor 2016 uit van een saldo van nul. Verder blijven we voor het op peil brengen van de algemene reserve afhankelijk van de begrotingsresultaten. Het risico dat de begrotingsresultaten niet gehaald worden is minder geworden omdat de afhankelijkheid van nog in te vullen bezuinigingstaakstellingen sterk is afgenomen. Op basis van bovenstaande tabel constateren we dat we voldoen aan de voorwaarde dat onze algemene reserve eind 2018 een positief saldo heeft.

We blijven in aanloop naar de Begroting 2017 inzetten op de versterking van onze vermogenspositie. Verkoop van gronden, vastgoed en aandelen kan daarbij tot incidentele extra opbrengsten leiden die we daarvoor kunnen gebruiken. Maar ook blijven we kritisch kijken naar ruimte en mogelijke keuzes die we kunnen maken binnen de bestaande budgetten.

Structureel en incidenteel saldo

We hebben er voor gekozen om in deze Kadernota geen nadere uitsplitsing van het incidentele en structurele begrotingssaldo te maken. Uit het overzicht incidentele baten en lasten in de begroting 2016 blijkt dat het incidentele effect voor 2017 en volgende jaren van de incidentele baten en lasten minimaal is. Ook de incidentele mutaties in deze Kadernota zijn beperkt.

Toelichting uitgangspunten

Looncompensatie

In deze Kadernota is rekening gehouden met de consequenties van de CAO, zoals die begin dit jaar tot stand is gekomen. In maart 2016 is de CAO definitief geworden. Deze loopt tot medio 2017. Voor de meerjarige loonontwikkeling houden we rekening met 1% per jaar. Aan de hand van de uitgangspunten uit de meicirculaire 2016 van het Gemeentefonds en de Macro Economische Verkenning 2017 kijken we in hoeverre we dit percentage voor de begroting 2017 moeten wijzigen.

Prijscompensatie

In het perspectief is als basis een jaarlijkse structurele stelpost opgenomen van € 150.000 voor prijsinflatie, afgeleid van een inflatiepercentage van 1,5% en € 10 miljoen aan inflatie onderhevige begrotingsposten. Het inflatiepercentage is gebaseerd op de ontwikkeling van de index van de gezinsconsumptie, zoals die jaarlijks door het CBS wordt gepubliceerd. Op basis van de informatie in de meicirculaire 2016 actualiseren wij dit percentage in de begroting 2017. Van deze inflatiecorrectie ramen wij 50%. Door nog efficiënter te werken en in te kopen verwachten we de gevolgen van de prijsontwikkelingen voor onze budgetten voor de andere 50% op te kunnen vangen.

Omslagpercentage

De rente blijft dalen. We gaan, zoals ook al uit de begroting 2016 blijkt, verder met het aflossen van langlopende leningen. Dat zijn leningen met relatief hoge rentepercentages. Daarmee daalt het omslagpercentage. In 2016 is dit omslagpercentage 2,93%. Bij ongewijzigde omstandigheden verwachten we op dit moment voor de begroting 2017 een verdere daling naar 2,75%. Ook voor de jaren daarna verwachten we een verdere daling, naar uiteindelijk 2,30% in 2020.

Belastingen en heffingen

Voor de verhoging van de belastingen en heffingen wordt uitgegaan van een inflatiepercentage van 1,5%, dat we ook voor onze uitgaven hanteren. Daarnaast stijgt de OZB, zoals ook al aangegeven in de begroting 2016, in 2017 nog eens extra met 2,5% boven de inflatie. Aan de hand van de

uitgangspunten uit de meicirculaire 2016 van het Gemeentefonds en de Macro Economische Verkenning 2017 kijken we in hoeverre we dit percentage voor de begroting 2017 moeten wijzigen.

Ontwikkeling belastingdruk

De belastingdruk, dat wil zeggen de OZB, afvalstoffenheffing en rioolbelasting, stijgt jaarlijks met het inflatiepercentage. In het kader van de rioolbelasting zijn diverse maatregelen genomen waardoor de eerder in het raadsbesluit van 18 december 2013 voor 2016 voorziene verhoging met 9,3% niet nodig is. Vanaf 2017 is er een nieuw Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) van toepassing, waarin de nieuwe tarieven worden bepaald. De lagere afvalstoffenheffing compenseert de hogere OZB. De hogere OZB is onder andere nodig om de hogere kosten voor kwijschelding minima te dekken.

De ontwikkeling van de belastingdruk is uitgewerkt in de paragraaf Lokale heffingen.

Gemeentefondsuitkering

De gemeentefondsuitkering is gebaseerd op de decembercirculaire 2015. De in de begroting 2017 opgenomen gemeentefondsuitkering wordt gebaseerd op de meicirculaire 2016.

Onvoorzien

Er is jaarlijks € 40.000 opgenomen voor de kosten van onvoorziene ontwikkelingen. Uw raad besluit over de aanwending van deze post.

Afschrijvingen en rentetoerekening

Op investeringen is de in december 2015 vastgestelde Financiële Verordening van toepassing. De afschrijving en rentetoerekening starten op 1 januari van het jaar ná afronding en/of ingebruikname van een actief. De rente berekenen we over de boekwaarde per 1 januari.

Programma's

Bereikbaarheid en openbare ruimte

VISIE

De kracht van Haaksbergen is dat het de voorzieningen van een stad combineert met de gemoedelijkheid, gezelligheid, bereikbaarheid en groene sfeer van een dorp te midden van een prachtig landschap. Dit betekent dat wij ons inzetten om de dorps groene sfeer en de gezelligheid te versterken, waarbij wij de bereikbaarheid op peil willen houden. De door de gemeenteraad vastgestelde Structuurvisie 2030 is hierin leidend. Hierin zijn ambities geformuleerd die deze visie moeten laten slagen.

Voor het programma Bereikbaarheid en Openbare ruimte is van belang dat het centrum sfeervol en groen wordt ingericht met de Markt als stralend middelpunt.

Steeds duidelijker wordt dat het klimaat aan het veranderen is. Als gevolg daarvan treffen wij ten aanzien van het toekomstige waterbeheer maatregelen.

Het beheer van de openbare ruimte wordt uitgevoerd volgens de principes 'schoon, heel en veilig', passend bij de gewenste kwaliteit van de omgeving, zoals omschreven in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Mutaties Kadernota 2017 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

Programma/Onderwerp	2017	2018	2019	2020
Bereikbaarheid en openbare ruimte	-15,0	-15,0	-90,6	-75,6
Beheerkosten areaaluitbreiding N18 wegen			-35,6	-35,6
Groenadoptie	-15,0	-15,0	-15,0	
Areaal uitbreiding door N18 groen			-40,0	-40,0

Ontwikkelingen Kadernota 2017

Deelprogramma Bereikbaarheid

Opwaardering Kerkweg

Bij het vaststellen van de scope voor de realisatie van de nieuwe N18 is er bestuurlijk voor gekozen om de Groothuizenweg af te sluiten. Hiermee is dan ook de forenzen- c.q. fietsroute naar Rietmolen vervallen. De Kerkweg neemt deze functie van de Groothuizenweg over en wordt voorzien van een ongelijkvloerse kruising met de nieuwe N18. De bestaande Kerkweg is echter te smal hier veilig het landbouw-, het forenzen- en het fietsverkeer af te wikkelen en moet verbreed worden.

Bewegwijzering door afwaardering N18

De bewegwijzering dient aangepast te worden als gevolg van de afwaardering van de bestaande N18. Omdat van de bestaande N18 na realisatie van de nieuwe N18 het doorgaande verkeer geweerd moet worden moet de verwijzing naar de N18 aangepast worden.

Afwaardering N18

Uiterlijk 20 maanden na openstelling van de nieuwe N18 dient de afwaardering van de bestaande N18 naar een Gebiedsontsluitingsweg te zijn gerealiseerd. Dit is in een realisatieovereenkomst met het Rijk vastgelegd.

Haaksbergen krijgt het deel vanaf de gemeentegrens van Enschede tot aan de komgrens ter hoogte van Scholtenhagen overgedragen. De totale lengte bedraagt circa 5,5 km. Een deel ter hoogte van de 'kom' Haaksbergen wordt als 50-km weg ingericht, het andere deel, als een 60-km weg.

In deze Kadernota hebben we in het financieel perspectief rekening gehouden met de maximale variant. Deze variant gaat uit van een totale investering van € 3,9 miljoen waarbij de eigen investering € 2 miljoen bedraagt. De huidige afgesproken bijdrage door Rijkswaterstaat van € 600.000 is daarin het uitgangspunt. De kosten van de maximale variant zijn gebaseerd op een maximale aanvullende bijdrage van Rijkswaterstaat van € 1,3 miljoen. Dat betekent wel dat de uitvoering van de variant wordt aangepast als de bijdrage uiteindelijk lager uitvalt.

Gekozen kan ook worden voor de minimale variant. De minimale investering bedraagt in totaal € 800.000. Ook hier is de huidige afgesproken bijdrage door Rijkswaterstaat van € 600.000 het uitgangspunt. In ieder geval is hier al een extra bijdrage van de gemeente nodig van € 200.000.

We blijven ons dan ook inspannen voor een extra bijdrage van Rijkswaterstaat.

Areaaluitbreiding na realisatie N18 (2019 en verder: N € 75.600)

Na realisatie van de nieuwe N18 wordt het bestaande areaal wegen en groen voor veel onderdelen uitgebreid, dit heeft de nodige consequenties voor de bedrijfsvoering en de onderhoudsbudgetten. Op dit moment dient men rekening te houden met onderstaande aantallen en hoeveelheden:

- Bestaande N18, 5,5 km rijbaan.
- Erftoegangswegen, 1.300 m.
- Perceel ontsluitingen, 2.170 m.
- Fietspaden, 1.500 m (tweerichtingsverkeer).
- Fietspaden, 6.000 m (eenrichtingsverkeer).
- Fietstunnel, 1 st.
- Bermsloten, 17.800 m.
- Duikers, 45 st.
- Bermen, 39.000 m²
- Bomen, laan (N18), 600 st.
- Bomen, laan, 306 st.
- Bomen, solitair, 22 st.
- Houtwallen, 950 m.
- Bospercelen, 16.000 m².
- Faunaverbinding, 1 st.
- Openbare verlichting
- Verkeersborden
- Enz.

In de tabel in het hoofdstuk Financieel perspectief 2017-2020 hebben we aangegeven dat we in 2019 rekening houden met een structurele extra last van € 385.000. Het bedrag is, mede in relatie tot hiervoor gegeven toelichting, als volgt opgebouwd:

1. afschrijving versnelde uitvoering bestaande plannen/kredieten:	€ 200.000
2. afschrijving nieuwe kredieten (afwaardering Enschedesestraat, Kerkweg)	€ 109.000
3. areaaluitbreiding wegen en groen	€ 76.000
Totaal kosten N18	€ 385.000

De extra lasten van € 200.000 voor versnelde uitvoering van de bestaande plannen en kredieten hebben gevolgen voor 2019. Zoals ook in de tabel is aangegeven bedragen de extra kosten voor areaaluitbreiding en de nieuwe investeringen vanaf 2020 € 185.000.

Overigens zijn de onder 1. en 2. genoemde extra afschrijvingslasten terug te vinden in het programma Algemene Dekking, onder het onderdeel treasury. Een overzicht van alle bestaande en nieuwe kredieten vindt u terug in de paragraaf Financiering.

Vervanging verouderde openbare verlichting

Op basis van het areaalbestand (energie slurpende lampen) voor de openbare verlichting en de leeftijd van materialen moet er de komende 10 jaar geïnvesteerd worden in het vervangen van openbare verlichting. Met name de verouderde SOX verlichting (oranje kleur) dient vervangen te worden door energiezuinige Led verlichting. Hierdoor nemen de kapitaallasten licht toe. In het programma Algemene Dekking, onderdeel treasury, is hiermee rekening gehouden. De investeringen moeten op termijn ook leiden tot energiebesparing. Daar is in deze Kadernota nog geen rekening mee gehouden.

Regionale visie op vervoer

Op grond van de Twentse visie op vervoer gaan wij verschillende typen vervoer (Openbaar Vervoer/aanvullend Openbaar Vervoer/aangepast vervoer/Leerlingenvervoer) regionaal slimmer organiseren. Lokaal gebeurt dit in samenhang met de transformatie van individuele naar algemene (voorliggende) vervoersvoorzieningen.

Deelprogramma Openbare Ruimte

Begraafplaatsen

De gemeente exploiteert twee begraafplaatsen: Enschedesestraat en Het Waarveld. Er zijn diverse maatschappelijke ontwikkelingen en bijkomende wensen op het gebied van de laatste eer. Al met al reden genoeg om hier, binnen de bestaande budgetten, nieuwe richtingen te zoeken.

Groenadoptie (2017 – 2019: N € 15.000)

Omvormen van beplantingsvakken naar gazons is één van de bezuinigingsmaatregelen op groenonderhoud. Dit leverde in 2015 veel commotie op. We hebben de burgers gevraagd alternatieven aan te dragen. Op aangeven van de burgers hebben wij besloten om (onder voorwaarden) groen in adoptie te gaan geven. Bij groenadoptie verwachten de bewoners dat we eerst achterstallig onderhoud inlopen, voordat zij het groen adopteren. Het groen gaat hierdoor in 90% van de gevallen volledig op de schop. Deze oplossing vraagt meer investering vooraf, maar resulteert wel in dezelfde bezuiniging op groenonderhoud als de omvorming van beplanting naar gras. Burgers tekenen hiervoor een adoptiecontract voor een periode van drie jaar. We weten dat we hier op de lange termijn een risico kunnen lopen, maar het is een kwestie van lef en vertrouwen.

Afvalbeleidsplan

In 2016 wordt het afvalbeleidsplan Haaksbergen door de gemeenteraad vastgesteld. We willen dit plan in een interactief proces samen met de raad opstellen. In het afvalbeleidsplan worden de kaders gesteld waarmee Haaksbergen haar bijdrage levert aan de Twentse missie "Twente is in 2050 een energieneutrale en afvalloze regio", en invulling geeft aan de eigen bestuursopdracht "Visie op Afval". Na vaststelling vindt de financiële doorvertaling plaats in de begroting 2017.

Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP)

Momenteel wordt het nieuwe GRP voor de planperiode 2017-2020 opgesteld. Er zijn op dit moment nog geen aanwijzingen die aangeven dat het GRP 2017-2010 niet binnen de in de Begroting 2016 en meerjarenperspectief 2017-2019 vastgelegde kaders kan worden uitgewerkt.

Bestuur en dienstverlening

VISIE

Bestuur

Wij willen bewerkstelligen dat Haaksbergen in de toekomst een zelfstandige gemeente blijft. Daarvoor zijn flexibiliteit, vindingrijkheid en samenwerking nodig.

De gemeente "voert regie, stimuleert, ondersteunt en voert minder zelf uit". De betrokkenheid van inwoners, bedrijven en instellingen is van groot belang en wordt waar mogelijk ten volle benut.

Samenwerkingsvormen zijn nodig voor de juiste kwaliteit van dienstverlening, kostenbesparing, het op niveau houden van de voorzieningen en beperken van de kwetsbaarheid.

Regionale samenwerking in Twente is van groot belang, waarbij wij een actieve rol willen spelen binnen diverse samenwerkingsvormen.

Dienstverlening

Wij willen onze dienstverlening klantgericht en efficiënt vormgeven. Wij streven ernaar onze dienstverlening zoveel mogelijk onder te brengen in een nog te ontwikkelen Klant Contact Center (KCC). In dit KCC zijn de beschikbare communicatiekanalen (telefoon, internet, balie en post) gebundeld. Vragen worden eenduidig beantwoord, ongeacht het kanaal dat inwoners kiezen om de vraag te stellen. Daar waar mogelijk benutten we kansen om samen te werken met andere gemeenten.

In 2016 actualiseren we de visie op dienstverlening.

Mutaties uit Kadernota 2017 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

Programma/Onderwerp	2017	2018	2019	2020
Bestuur en dienstverlening	-32,0	-32,0	-32,0	-32,0
Controle- en administratiekosten	18,0	18,0	18,0	18,0
Algemeen aanjaagbudget voor cofinanciering	-50,0	-50,0	-50,0	-50,0

Ontwikkelingen Kadernota 2017

Deelprogramma Bestuur

Controle- en administratiekosten (2017 en verder: V € 18.000)

De nieuwe accountant voor de controle van de jaarrekening is goedkoper dan de vorige accountant. Dit betekent een voordeel van € 18.000.

Algemeen aanjaagbudget voor cofinanciering (2017 en verder: N € 50.000)

We stellen voor om structureel € 50.000 op te nemen als algemeen budget om ontwikkelingen en initiatieven aan te jagen en te ondersteunen, en daarmee via cofinanciering ook extra middelen binnen te halen.

Juridische kwaliteitszorg

Bij de behandeling van het rekenkamerrapport 'Over hoofdwegen en bospaden, quick scan juridische kwaliteitszorg Haaksbergen' op 2 maart 2016 heeft uw raad gevraagd in de Kadernota 2017 in te gaan op de benodigde middelen indien alle nog niet (volledig) opgevolgde aanbevelingen direct worden opgevolgd. Het gaat om de volgende aanbevelingen:

- een passend introductieprogramma voor nieuwe medewerkers;
- het voorzien van een juridische back-up voor sociale zaken*;
- het standaardiseren van de aandacht voor juridische risico's middels protocollen/checklijst etc.;
- actieve houding stimuleren van juridische risico's;

- meer gebruik te maken van Decos voor bewaking beslistermijnen*;
- meer regionaal samenwerken;
- verbeteren juridische kwaliteitszorg op het gebied van Wmo en personeelsbeleid*;
- verbeteren controle op processtappen bij contracten/ werk met protocollen/ centrale inkoop etc.*;
- maak meer gebruik van disclaimers.

Aan de aanbevelingen gemerkt met een * is inmiddels invulling gegeven of wordt momenteel gewerkt. De opvolging van de overige aanbevelingen staat in principe voor 2017 gepland en loopt samen op met de overige verbreding van kennis en ontwikkeling van competenties in de ambtelijke organisatie.

Ontwikkelingen Regio Twente en Agenda van Twente

Het tiende en laatste jaar van de Agenda van Twente is in 2017 aanstaande. Voor de hoofddoelstelling van de samenwerking, de economische structuurversterking van Twente is voortzetting van een vorm van de Agenda van Twente noodzakelijk. Of daarvoor wederom de middelen van Twente moeten worden aangewend is nog niet helder. Een bestuurlijke en ambtelijke kopgroep bereid de hiervoor te voeren discussie voor.

Vanuit het programma Economische Ontwikkeling is vanuit de regio Twente een acquisitieteam samengesteld met als opdracht en doel nieuwe bedrijven te trekken naar Twente. Voor de financiering van de kosten daarvan (€ 0,50 per inwoner) is per 2017 een herschikking van bestaande middelen binnen de Regio Twente noodzakelijk.

Samenwerking in het Twentebedrijf - Shared Service Netwerk Twente

De invulling van het Twentebedrijf is voor de jaren 2016 en 2017 aan de orde. De aangekondigde evaluatie maakt duidelijk hoe en op welke onderdelen van bedrijfsvoering de Twentse gemeenten de samenwerking hebben opgepakt. Op dit vlak blijven wij voorstander van vergaande samenwerking in regionaal verband.

Verbonden Partijen

In het kader van samenwerking worden rol en positie van verbonden partijen van steeds groter belang. In de tweede helft van 2016 wordt de Nota verbonden partijen aan de raad aangeboden. Deze geeft de nodige handvatten voor controle en toezicht op verbonden partijen.

Deelprogramma Dienstverlening

Waar staat je gemeente?

De gemeente neemt in 2017 deel aan het onderzoek "Waar staat je gemeente – beleidsthema's" De overige ontwikkelingen voor 2017 en volgende jaren vloeien voort uit de 'geactualiseerde Visie op Dienstverlening' (medio 2016).

Cultuur en ontspanning

VISIE

Cultuur

Cultuur is een zeer divers en breed beleidsterrein: cultuureducatie, cultuurparticipatie, cultureel erfgoed, monumenten, kunstwerken, amateurkunst, muziekonderwijs en het Kulturhus zijn belangrijke onderwerpen die aan bod komen binnen ons gemeentelijk cultuurbeleid.

Cultuur draagt bij aan de ontwikkeling, de economie en de kwaliteit van de gemeente. Cultuur vergroot de aantrekkelijkheid van onze gemeente, omdat het bijdraagt aan vermaak, ontspanning en persoonlijke groei voor en van onze inwoners.

Wij willen actief en passief deelnemen aan kunst en cultuur stimuleren. Dat is goed voor de ontwikkeling van talent, zelfvertrouwen, reflectie en kritisch vermogen van onze inwoners. Wij willen daarin een verbindende, stimulerende en faciliterende rol spelen om zo de deelname aan kunst en cultuur, gericht op doelgroepen, te bevorderen.

Sport en bewegen

Sport en bewegen zijn belangrijk voor onze inwoners. Haaksbergen presenteert zich als een vitale gemeente. Wij richten ons primair op het stimuleren van de breedtesport, waarbij meedoen en de mogelijkheid tot bewegen voor iedereen centraal staan. De bijdrage van sport aan de samenleving en de rol van de sportvereniging veranderen, waarbij de maatschappelijke rol van de sportvereniging steeds belangrijker wordt.

Het sportbeleid draagt in steeds grotere mate bij aan het realiseren van maatschappelijke doelen op andere beleidsterreinen. Daarvoor is nauwe samenwerking met andere sectoren op het gebied van jeugdbeleid, volksgezondheidsbeleid, de WMO en het participatiebeleid nodig. Wij vervullen hierin een verbindende, faciliterende en stimulerende rol.

Ontspanning

Op het gebied van sport en ontspanning zijn vele voorzieningen voor onze inwoners aanwezig. Het park Scholtenhagen vervult hier een belangrijke rol met de vele sportvoorzieningen en het park. Door het sportiever inrichten van de openbare ruimte met speelvoorzieningen en speelaanleidingen in de wijken worden de mogelijkheden voor sport en ontspanning verder vergroot. Ook het geven van een kwaliteitsimpuls aan het netwerk van aaneengesloten wandel-, fiets- en ruiterspaden worden deze voorzieningen verbeterd. Daarnaast kent Haaksbergen een groot gevarieerd aanbod van sportvoorzieningen in de kerkdorpen en Haaksbergen zelf. Deze voorzieningen bieden vele mogelijkheden voor ontspanning voor onze inwoners.

Mutaties uit Kadernota 2017 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

Programma/Onderwerp	2017	2018	2019	2020
Cultuur, ontspanning en sport	-100,0	-90,0	-90,0	-90,0
Kulturhus	-65,0			
Budgetsubsidie Scholtenhagen	-35,0	-70,0	-70,0	-70,0
Groot Onderhoud		-20,0	-20,0	-20,0

Ontwikkelingen Kadernota 2017

Deelprogramma Cultuur

Adviescommissie Beeldende kunst

De rol van de gemeente Haaksbergen ten opzichte van de burger en rechtspersonen verandert. Hoewel het begrip maatschappelijke kanteling gerelateerd is aan de WMO, heeft de denkwijze ook invloed op de overige gemeentelijke taken zoals de aanschaf, instandhouding en beheer van het gemeentelijk kunstbezit. Daarom oriënteren wij ons in 2016 samen met de Advies Commissie Beeldende Kunst over een nieuwe samenwerkingsvorm, waarbij het streven is om een aantal

gemeentelijke taken aan de nieuwe stichting over te dragen als het gaat om aanschaf, onderhoud en beheer van ons gemeentelijk kunstbezit. Het is de bedoeling dat in 2016 hierover duidelijkheid komt. In verband hiermee wordt in 2016 een Meerjaren Onderhoudsplan voor kunst opgesteld. Eventuele financiële consequenties nemen we mee in de begroting 2017 en het meerjarenperspectief.

Nieuw provinciaal cultuurbeleid

De provincie is bezig met het opstellen van een nieuwe cultuurnota 2017-2021. Inmiddels hebben vier werksessies met het culturele werkveld plaatsgevonden. Wij hebben de afgelopen jaren nauw samengewerkt met de provincie om de thema's cultuureducatie, cultuurparticipatie en bibliotheekwerk een stevige plek te geven in ons beleid en ons daarom op deze thema's gefocust. Medio juni 2016 presenteert de provincie de eerste contouren van het nieuwe cultuurbeleid. Dan wordt duidelijk worden welke accenten voor de komende jaren worden gelegd en wat dit voor onze gemeente kan gaan betekenen. Mogelijke financiële effecten nemen we mee in de begroting 2017 en het meerjarenperspectief.

Kulturhus (2017: N € 65.000)

De Stichting Kulturhus heeft een toekomstvisie en bijbehorend financieel meerjarenperspectief opgesteld. Hieruit blijkt dat het Kulturhus in staat is om de opgelegde bezuinigingen vanaf 2018 structureel in te vullen, mits de activiteiten allemaal vanuit één locatie worden aangeboden. Dit betekent dat de bibliotheek uiterlijk in 2018 zou moeten verhuizen van de huidige locatie richting het theater. Momenteel wordt door de gemeente en de stichting gezamenlijk onderzocht of dit haalbaar is en zo ja, onder welke voorwaarden. Zonder de verhuizing blijkt de stichting niet in staat om de opgelegde bezuinigingen volledig in te vullen, omdat er veel overheadkosten zijn gemoeid met het openhouden van twee verschillende locaties. Mede daardoor kan de opgelegde taakstelling van € 340.000 in 2017 niet in volledigheid worden gehaald. Het meerjarenperspectief toont aan dat er bezuinigd kan worden tot € 210.000 waardoor er in 2017 een incidenteel tekort van € 130.000 lijkt te ontstaan. Dit tekort kan in het komende jaar door het Kulturhus mogelijk nog iets worden verkleind door scherp op uitgaven en eigen inkomsten te sturen. De verhuizing van de bibliotheek zou wellicht ook in de loop van 2017 al gerealiseerd kunnen worden. Wij nemen daarom een bedrag van € 65.000 op, de helft van het te verwachten tekort.

Deelprogramma Ontspanning

Budgetsubsidie Scholtenhagen (2017: N € 35.000, 2018 en verder: N € 70.000)

Wij hebben de motie van de raad uitgevoerd en de verlaging van de budgetsubsidie met € 35.000 vanaf 2016 niet doorgevoerd. Daardoor blijft de budgetsubsidie in 2016 en 2017 ongewijzigd op € 272.500 staan. Voor de invulling van de opgelegde extra bezuiniging van € 35.000 vanaf 2018 is een derde partij nodig. Een serieuze kandidaat is echter afgehaakt. Wij blijven ons inspannen om de geplande bezuiniging alsnog te realiseren, maar op dit moment is dat niet reëel. Vandaar dat we voorstellen om de geplande bezuiniging voor Scholtenhagen vanaf 2017 terug te draaien.

Groot onderhoud (2018 en verder: N € 20.000)

Het groot onderhoud van de gebouwen op het park Scholtenhagen werd tot 2014 door ons vergoed en gedekt met kredieten. Dat mag sindsdien niet meer volgens het BBV, waardoor wij op zoek zijn naar een structurele oplossing in de toekomst. De reservepositie van de stichting is dusdanig groot dat dit in 2016 en 2017 nog niet tot problemen leidt. Wij zijn voornemens om de subsidie met ingang van 2018 structureel te verhogen om de onderhoudslasten te kunnen dekken. Het exacte bedrag is nog niet bekend, maar wij verwachten dat dit rond de € 20.000 op jaarbasis is.

Deelprogramma Sport

Sportaccommodaties

De visie op sportaccommodatiebeleid en de rol van de gemeente wordt geactualiseerd. De gemeente gaat hierover in gesprek met de lokale sportverenigingen. Dit vindt in 2016 plaats. Daarbij kijken we ook naar de eventuele vervanging van de atletiekaccommodatie. Deze is door de KNAU goedgekeurd tot 2018 en dan 25 jaar oud.

In 2017 is het beheer van de binnensportaccommodaties op afstand gezet. Om dit te realiseren wordt dit in 2016 voorbereid en uitgevoerd.

Economische ontwikkeling

VISIE

Detailhandel en economische ontwikkeling

Economie en duurzaamheid zijn voor de gemeente Haaksbergen belangrijke thema's. We willen een goed vestigingsklimaat creëren en bedrijven voldoende groeimogelijkheden bieden. Wij zijn een aantrekkelijke woongemeente met een goed voorzieningenniveau, met winkels, werkgelegenheid, cultuur, sport, recreatie etc. Onze relaties met bedrijfsleven, onderwijs en zorg intensiveren wij en waar mogelijk werken wij mee aan vernieuwende initiatieven die leiden tot toename van het aantal banen, ook in samenhang met re-integratie en participatie. Essentieel hierbij is dat wij proactief en ondernemersgericht zijn en zo min mogelijk belemmerende regels hanteren. Wij zorgen ervoor dat ondernemers weten bij wie zij terecht kunnen, bestuurlijk en ambtelijk. Economie en arbeidsmarkt houden niet op bij de gemeentegrens. Twente is onze entiteit en wij investeren in de Twentse samenwerking.

Toerisme en recreatie

De vrijetijdseconomie is een groeiende sector. De gemeente Haaksbergen speelt in op deze groei en probeert ontwikkelingen in de sector te stimuleren. Haaksbergen wil een rol van betekenis hebben in de toeristische sector in Regio Twente, de omliggende gemeenten in de Achterhoek en het grensgebied in Duitsland. Ook voor de regionale bevolking moet Haaksbergen meer betekenis krijgen als toeristische, recreatieve gemeente, een levendige gemeente waar interessante evenementen worden georganiseerd en waar je naar toe kunt voor een leuk dagje uit. Bij ontwikkelingen is kwaliteit belangrijker dan kwantiteit. We willen inspelen op versterking van het aanwezige aanbod en vinden uitbreiding met name wenselijk op het gebied van dagrecreatie.

Mutaties uit Kadernota 2017 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

Programma/Onderwerp	2017	2018	2019	2020
Economische ontwikkeling	0,0	0,0	0,0	0,0
Bi-zone 't Varck-Brammelo	0,0	0,0	0,0	0,0

Ontwikkelingen Kadernota 2017

Deelprogramma Economische ontwikkeling

Bi-zone 't Varck-Brammelo (2017 en verder: V € 100.000 en N € 100.000)

Eind 2015 is de stemming voor een bedrijveninvesteringzone op industrieterrein 't Varck-Brammelo positief afgesloten. De gemeente int de heffing van de Biz-bijdrage, die we ramen op € 100.000, en keert deze uit aan het ondernemersfonds.

Lokaal spelen er verschillende ontwikkelingen, de samenwerking binnen de Stichting Haaksbergen Promotie tussen VVV, HOV en SCH wordt intensiever en er wordt gewerkt aan een toekomstbestendig centrum met projecten als de Nieuwe Winkelstraat en de Retail agenda. Daarnaast ligt er een plan om Haaksbergen beter op de kaart te zetten binnen de Regio (Twente, Achterhoek en de grensstreek). Deze initiatieven zijn van belang om Haaksbergen economisch vitaal te houden. Om deze en eventuele andere initiatieven en samenwerkingsverbanden te kunnen ondersteunen en aan te jagen hebben we in deze Kadernota onder het programma Bestuur en Dienstverlening een concern breed in te zetten aanjaagbudget van € 50.000 opgenomen.

De gemeente Haaksbergen heeft zitting genomen in de kopgroep Nieuw Regionaal Investeringsprogramma met betrekking tot de Agenda van Twente. Deze kopgroep evalueert de huidige Agenda van Twente en komt met een voorstel voor een eventueel nieuw regionaal investeringsprogramma (2018-2030) gedragen door de 14 Twentse gemeenten, gericht op sociaaleconomische structuurversterking.

Deelprogramma Recreatie en toerisme

Voor de regionale marketing van de vrijetijdseconomie in Twente wordt gewerkt aan een nieuwe organisatiestructuur. De backoffice wordt georganiseerd in samenwerking met MarketingOost. Ondernemers zijn hierbij nauw betrokken en werken zelf aan een marketingplan, hiervoor zijn de ondernemers inhoudelijk en financieel verantwoordelijk. Voor het organiseren van de backoffice en het in stand houden en uitbouwen van de online-activiteiten (toeristische database Twente) wordt voor 2017 een bijdrage gevraagd van de Twentse gemeenten van € 0,50 per inwoner. Voor 2018 en verder wordt gevraagd een bijdrage van € 1,00 per inwoner op te nemen in de begroting. Wij stemmen er nog niet mee in om dit bedrag te verhogen naar € 1,00. Hierover wordt in 2016/ 2017 een nader besluit genomen op basis van werkelijke plannen met begroting. Wij hebben hiervoor overigens nog geen middelen in deze Kadernota opgenomen omdat we uitgaan van een herschikking van middelen. We zijn dan ook voornemens om tegen deze voorstellen en de voorgestelde dekking te stemmen.

Integrale veiligheid

VISIE

Veiligheid

Samen met inwoners en bedrijven zorgen wij voor een veilige gemeente, op het gebied van wonen, werken en recreëren. We willen dat inwoners zich in de komende jaren nog net zo veilig voelen in Haaksbergen als in 2012 het geval was.

Handhaving

De gemeente Haaksbergen wil haar inwoners en ondernemers een veilige omgeving bieden door haar handhavingstaken op een structurele en integrale manier uit te voeren. Door daarbij handhaving transparant en eenduidig te maken, worden de verschillende doelgroepen van de handhaving gestimuleerd en geadviseerd de regels na te leven.

Geen financiële mutaties

Ontwikkelingen Kadernota 2017

Op basis van de ervaring met het VTH beleidsplan is geconstateerd dat met de huidige bezetting de code oranje, die door de provincie is afgegeven in het kader van het Inter Bestuurlijk Toezicht (IBT), niet kan worden omgezet naar een code groen. De provincie eist dat ook niet uitgevoerde taken over voorgaande jaren moeten worden ingehaald. Daarnaast blijkt dat naast het reguliere werk veel meer dan verwacht handhavingsverzoeken/klachten enz. moeten worden behandeld. Dit leidt tot extra inzet. Op welke wijze hieraan vorm en inhoud kan worden gegeven is op dit moment onderwerp van onderzoek.

Sociaal domein

VISIE

Onze inwoners staan centraal. Zij worden aangesproken op hun talenten, mogelijkheden en hun vermogen zelf hun leven in te richten. Daarnaast is in het bijzonder aandacht voor onze inwoners in een kwetsbare positie; zij moeten ook (naar vermogen) kunnen participeren.

Noaberpoort is daarbij de toegang tot ondersteuning voor onze inwoners. Met onze geïntegreerde aanpak in Noaberpoort, waar we samenwerken met maatschappelijke partners, vrijwilligers en klanten, hebben we een duurzame structuur neergezet voor de uitvoering van taken op het gebied van zorg, welzijn, jeugd en werk.

De inhoudelijke uitgangspunten voor het sociaal domein zijn:

- De inwoner staat centraal
- Deelnemen naar vermogen
- Eigen kracht en verantwoordelijkheid
- Voorkomen is beter dan genezen

Het programma is opgebouwd uit de deelprogramma's Participatie, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugd. In de deelprogramma's wordt aangegeven hoe deze centrale uitgangspunten in 2016 vorm krijgen.

Participatie

Wij stimuleren dat mensen zonder werk weer aan de slag gaan, want werk geeft perspectief en voorkomt dat mensen een beroep doen op bijstand en andere voorzieningen. Wij zorgen voor de afstemming tussen ondernemers, overheid, onderwijs en zorg. De integrale aanpak in Noaberpoort stimuleert de samenhang tussen participatie en ondersteuning.

De doelstellingen voor ons participatiebeleid zijn:

- Inwoners benutten zoveel mogelijk hun maximale verdien capaciteit in een reguliere baan.
- Uitkeringsgerechtigden worden zoveel mogelijk geplaatst op de reguliere arbeidsmarkt, eventueel met loonkostensubsidie.
- Inwoners met een arbeidshandicap, die voorheen onder de Wsw of Wajong vielen, gebruiken ook hun verdien capaciteit (het salaris dat iemand ondanks zijn beperkingen met arbeid nog kan verdienen).

Wmo

Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe Wmo per 1 januari 2015 zorgen we via Noaberpoort dat de toegang tot deze voorzieningen goed geregeld is. Meer dan voorheen wordt er aandacht besteed aan wat inwoners (nog wel) zelf kunnen. Het eigen netwerk wordt ingezet bij het realiseren van zelfredzaamheid en participatie. Het verstrekken van een maatwerkvoorziening is alleen aan de orde als andere oplossingen, zoals algemene voorzieningen, niet (meer) beschikbaar zijn. Daarnaast kijken we integraal naar alle leefgebieden van inwoners en als dat nodig is neemt de regisseur van het Noaberpoortteam de zorgcoördinatie op zich. De dienstverlening aan onze inwoners blijft hierbij hoog in het vaandel staan. Ook als er minder geld te besteden is, dragen wij er zorg voor dat belangrijke sociale en maatschappelijke voorzieningen overeind blijven.

De doelstellingen voor ons Wmo beleid zijn:

- Onze inwoners zijn zelfredzaam, betrokken, nemen (actief) deel aan de samenleving, hebben de mogelijkheid zich te ontwikkelen en nemen verantwoordelijkheid voor hun omgeving.
- Ook onze kwetsbare inwoners (jong en oud) krijgen de kans om mee te doen, richting te geven aan hun toekomst en zich (naar vermogen) te ontwikkelen.

Jeugd

Wij vinden dat de Haaksbergse jongeren zich optimaal moeten kunnen ontplooiën en in staat moeten zijn actief deel te nemen aan de maatschappij. Voor kinderen en gezinnen die extra hulp of zorg nodig schakelen wij zoveel mogelijk het eigen sociale netwerk van mensen in. De professionele (gesubsidieerde) partners springen bij waar de expertise in het eigen netwerk ontbreekt. Ook wordt expertise ingezet bij het oplossen van zware problematiek als gevolg van de nieuwe jeugdzorgtaken. Daarnaast werken wij aan preventie (door middel van het geven van opvoed- en opgroeiondersteuning) en vroegsignalering, om situaties op te pakken en op te lossen voordat het problemen worden.

De doelstellingen voor ons jeugdbeleid zijn in lijn met de speerpunten van het Wmo-beleid, mede om de samenhang tussen de beleidsterreinen weer te geven:

- Onze inwoners (inclusief kinderen en ouders/verzorgers) zijn zelfredzaam, betrokken, nemen actief deel aan de samenleving, hebben de mogelijkheid zich te ontwikkelen en nemen verantwoordelijkheid voor hun omgeving.
- Kinderen in een kwetsbare positie (en hun gezinnen) krijgen de kans mee te doen, richting te geven aan hun toekomst en zich te ontwikkelen.

Mutaties Kadernota 2017 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

Programma/Onderwerp	2017	2018	2019	2020
Sociaal Domein	-247,0	-66,0	-215,0	-130,0
Algemeen				
Transformatie naar algemene voorzieningen	-372,0	-372,0	-372,0	-372,0
Taakstelling door verschuiving naar voorliggende voorzieningen	50,0	150,0	200,0	300,0
Jeugd				
Zorg in natura	-750,0	-750,0	-750,0	-750,0
PGB	190,0	190,0	190,0	190,0
Wmo:				
Str. doorwerkende effecten Wmo uit rek. 2015	643,0	617,0	617,0	617,0
Participatie				
GR Hengelo Borne per 1-10-2016	27,0	84,0	100,0	100,0
Besluit bijstandsverlening zelfstandigen	25,0	25,0	25,0	25,0
Reïntegratiebudget Participatie	-110,0	-160,0	-175,0	-190,0
Voordeel BUIG	200,0	300,0	300,0	300,0
Subsidieresultaat WSW	-150,0	-150,0	-350,0	-350,0

Ontwikkelingen Kadernota 2017

Algemeen

Opvang statushouders

Net zoals voor 2016 (taakstelling eerste halfjaar 2016: 29 statushouders en taakstelling tweede halfjaar: 33) is de verwachting dat de taakstelling voor 2017 hoog is. Het is van cruciaal belang om vanaf het begin dat de statushouder in Haaksbergen is ons in te zetten voor maatschappelijke begeleiding, het leren van de Nederlandse taal, kernwaarden en het vinden van werk, zodat de statushouder zo snel mogelijk en zo goed mogelijk kan meedoen in de samenleving. Het hebben van een zinvolle dagbesteding in de vorm van werk, opleiding of andere vorm van participatie en het gevoel erbij te horen, heeft een grote invloed op de gezondheid. Wij willen dan ook volop inzetten op een zinvolle dagbesteding, bij voorkeur werk. Voor deze doelgroep worden concrete afspraken gemaakt met de uitvoeringsorganisatie Hengelo, en met Wijkkracht over de maatschappelijke begeleiding en inburgering.

De grote toename van statushouders leidt mogelijk tot extra beroep op Wmo/jeugdvoorzieningen, druk op VVE /onderwijs / leerlingenvervoer en toename van het aantal mensen dat een beroep doet op inkomensondersteunende maatregelen (participatiewet, armoedebeleid). Bij de desbetreffende beleidsterreinen worden de financiële consequenties benoemd:

Op 28 april 2016 zijn door het Rijk en de VNG afspraken over onderwijs, zorg en werk en integratie uitgewerkt in het "uitwerkingsakkoord verhoogde asielinstroom". De afspraken zien primair op de gevolgen van de extra toename van vergunninghouders in het gemeentelijk domein en hebben tot doel om de vergunninghouders zo snel mogelijk te laten integreren en participeren. Het Rijk stelt voor de jaren 2015-2017 een bedrag van ruim 700 miljoen euro ter beschikking aan de gemeenten.

Inzetten op voorliggende voorzieningen (transformatie) (2017 en verder: N € 372.000)

Eén van de redenen voor de decentralisaties was dat er inhoudelijk en vanuit kostenopgave een verbetering van het stelsel mogelijk was. Aan gemeenten de taak om deze verbetering te realiseren. Deze zogenaamde transformatie vergt een langjarig proces. Uiteraard hebben wij zowel in de voorbereiding van de transitie alsmede in 2015 (eerste) vorm en inhoud gegeven aan de transformatie. Wij willen de transformatie met kracht voortzetten. We willen voor de transformatie een structureel bedrag van € 372.000 uittrekken. Overigens kunnen we dat bedrag vrijwel geheel dekken binnen de bestaande financiële kaders van de deelprogramma's Jeugd en Wmo.

De transformatie moeten we nu vormgeven om op termijn de kosten binnen het sociaal domein betaalbaar te houden. Wij hebben zorgen over de uitgaven voor jeugdhulp die wij in de begroting 2016 weer hebben opgehoogd. Daarnaast hebben wij in de begroting binnen het bestaande budget voor de Wmo ruimte gecreëerd voor de transformatie. Indien we deze omslag niet maken, stijgen de kosten van individuele voorzieningen door (langdurige) inzet van zwaardere vormen van zorg en door de vergrijzing. Net als in de rest van Twente en Nederland is er sprake van een sterke daling van het aantal jongeren en volwassenen en een sterke stijging van het aantal ouderen: het percentage ouderen stijgt van 20% in 2013 naar 31% in 2040.

Taakstelling door verschuiving naar voorliggende voorzieningen (2017: V € 50.000, 2018: V € 150.000, 2019: V € 200.000 en 2020: V € 300.000)

Wij leggen ons een taakstelling op omdat de investeringen in voorliggende voorzieningen op den duur moeten leiden tot minder uitgaven van de maatwerkvoorzieningen.

Deelprogramma Jeugd en Wmo

In het kader van de transformatie willen wij vooral inzetten op maatregelen die gericht zijn op het versterken van eigen kracht / burgerkracht en het adequaat signaleren en toeleiden naar zorg. Daarnaast willen wij op innovatieve manieren (voorliggend) ondersteuning organiseren. Voor 2017 en verder denken wij onder meer aan de volgende activiteiten:

- Sterke(re) verbinding voorschoolse instellingen, basisonderwijs, gemeente
- Programma's voor de ondersteuning van kinderen in echtscheidingsituaties
- Buurtbemiddeling, thuisbegeleiding, thuisadministratie, cliëntondersteuning
- Dagbestedingsmogelijkheden verruimen en toekomstbestendig maken
- Voorliggende voorzieningen als scootmobiel-/rolstoelpool en vrijwillige vervoersdienst
- Experimenteerbudget burgerbegroting /right to challenge
- Opleiding en deskundigheidsbevordering vrijwilligers
- Activiteitenbudget buursportcoach (inclusief organisatie vitaliteitsbeurs)
- Bewustwordingscampagne Lang zult u wonen continueren

Toezichtsfunctie Wmo

De toezichtsfunctie Wmo is een wettelijke taak. We hebben een lokale toezichthouder Wmo (en vervanger) aangesteld. Vanwege de vereiste deskundigheid voor het uitvoeren van de toezichtsfunctie, het gegeven dat de grotere zorginstellingen in de hele regio werkzaam zijn en vanuit efficiencyoverwegingen wordt regionaal een voorstel voorbereid om de toezichtsfunctie Wmo regionaal te beleggen onder aansturing van de Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT). Het is nu nog niet duidelijk wat de kosten hiervan zijn.

Zorg in natura (2017 en verder: N € 750.000)

Wij verwachten over 2016 ongeveer dezelfde kosten voor zorg in natura jeugd als in 2015. Over het jaar 2015 is het resultaat voor zorg in natura Jeugd ruim € 650.000 negatief. Dit tekort was mede ontstaan omdat in de 2^e Berap 2015 het budget voor zorg in natura jeugd voor 2015 met € 300.000 verlaagd is. Het budget voor 2016 en volgende jaren is in de begroting 2016 ten opzichte van de tweede berap 2015 met nog eens € 100.000 verlaagd, dus in totaal met € 400.000. Hierdoor valt het tekort uit de rekening 2015 van € 650.000 voor 2016 en volgende jaren nog eens € 100.000 hoger uit, we komen dan uit op het gemelde structurele tekort van € 750.000. Wij stellen voor dit bedrag bij te ramen voor zorg in natura jeugd 2016 en volgende jaren.

PGB (2017 en verder: V € 190.000)

Wij verwachten dat wij in 2016 ongeveer hetzelfde bedrag als in 2015 moeten besteden aan het persoonsgebonden budget (pgb) jeugd. De bedragen van de eerste 4 perioden van 2016, die wij inmiddels aan de Sociale Verzekeringsbank hebben overgemaakt, bevestigen ons hierin. In de jaarrekening 2015 bedraagt het resultaat voor het pgb jeugd € 190.000 positief. Wij stellen daarom voor een bedrag van € 190.000 af te ramen voor pgb jeugd.

Structureel doorwerkende effecten Wmo uit rekening 2015 (2017: V € 643.000, 2018 en verder: V € 617.000)

De rekening 2015 liet voor de Wmo ten opzichte van de ramingen een voordeel zien. Op een aantal onderdelen blijkt dit voordeel van structurele aard. Het onderliggende beleid blijft in de voorliggende gevallen ongewijzigd. Het totale structurele voordeel is € 643.000 in 2017, en € 617.000 in de jaren erna.

Vernieuwing integratie-uitkering maatschappelijke ondersteuning

In de decembercirculaire 2015 van het gemeentefonds is aangekondigd dat het budget vernieuwing integratie-uitkering voor de huishoudelijke ondersteuning verhoogd wordt. Dit effect is verwerkt en toegelicht in het programma Algemene Dekking.

Deelprogramma Participatie

GR Hengelo Borne per 1-10-2016 (2017: V € 27.000, 2018: V € 84.000, 2019 en verder: V € 100.000)

De uitvoering door de 'GR Hengelo-Borne-Haaksbergen' gaat op termijn een voordelig effect opleveren. In de business case is dit effect doorgerekend. Vanaf 2017 levert dit een voordeel van € 60.000 op, oplopend naar € 150.000 in 2017 tot structureel € 200.000 per jaar vanaf 2019. Het deel dat betrekking heeft op het nog in te verdienen voordeel op de desintegratiekosten/overhead (€ 33.000 in 2017, oplopend naar € 100.000 vanaf 2019) is verwerkt in het programma Algemene Dekking.

Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (2017 en verder: V € 25.000)

Op de uitvoering Besluit bijstandsverlening zelfstandigen door het ROZ hebben we een structureel voordeel van € 25.000. Op grond van een analyse van de jaarcijfers 2015 en bij gelijkblijvend beleid is structurele verlaging van het beschikbare budget reëel.

Reïntegratiebudget Participatie (2017: N € 110.000, 2018: N € 160.000, 2019: N € 175.000 en 2020: N € 190.000)

Nu de samenwerking met de GR Hengelo en Borne nagenoeg een feit is willen we ook extra investeren in uitstroombesleid. In de huidige begroting is voor re-integratie al een budget van € 300.000 beschikbaar. Het van rijkswege beschikbare budget wordt de komende jaren stapsgewijs verhoogd, tot uiteindelijk bijna € 500.000 in 2020. Vooruitlopend op het formuleren van nieuw beleid voor re-integratie stellen wij in deze Kadernota voor om het beschikbare budget voor re-integratie in lijn te brengen met de inkomsten.

Voordeel BUIG (2017: V € 200.000, 2018 en verder: V € 300.000)

Al in september 2015 bereikten ons berichten over een verhoging van het macrobudget voor de bijstand. We ontvangen deze middelen via de BUIG; de bundeling uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten. Bij het opstellen van de begroting was er echter nog veel weerstand tegen de herverdeeleffecten van dit budget. En daarmee was ook ons voordeel nog hoogst onzeker. Die duidelijkheid is er inmiddels gekomen. We ontvangen de komende jaren jaarlijks ongeveer € 300.000 extra. De eerste jaren wordt het voordeel nog getemperd doordat de extra middelen in mindering moeten worden gebracht op de geraamde vangnetuitkering. De positieve ontwikkeling van de BUIG heeft ook een relatie met het berekende voordeel voor de aansluiting bij de GR Hengelo-Borne.

Uitvoering Participatiewet / BUIG

Het CBS meldt, dat het aantal bijstandsgerechtigden blijft groeien. In 2015 bedroeg deze stijging 3,7% ten opzichte van het jaar ervoor. Landelijk waren dat er eind vorig jaar 450.000, een toename van 16.000 vergeleken met het jaar ervoor. Vooral meer jongeren en 45-plussers zijn in de bijstand terechtgekomen, aldus het CBS. In de loop van 2015 leek het aantal bijstandsgerechtigden zich nog te stabiliseren, maar achteraf bleek het aantal toch gestegen.

Het CBS geeft als verklaring dat werkzoekende 45-plussers het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. Eenmaal in de bijstand is een terugkeer naar werk lastig. Ook is het aantal jongeren tot 27 jaar met bijstand landelijk met 4.000 gestegen, aldus het CBS. Deze stijging komt omdat door de invoering van de Participatiewet de toelating tot de Wajong beperkt is. Ook moeten we de komende jaren rekening houden met een blijvende instroom van nieuwkomers (statushouders). Daarnaast zit er een risico in de taakstelling die wij jaarlijks van het rijk krijgen voor huisvesting van deze statushouders. Deze groep heeft het moeilijk op de arbeidsmarkt en moet eerst een inburgeringstraject doorlopen voordat een plaatsing mogelijk is.

In de business case Sociale Zaken zien wij echter het effect van maatregelen om de instroom in de bijstand te voorkomen. In de GR Hengelo-Borne wordt ingezet op preventie en strenge handhaving aan de poort. Uit benchmarkgegevens van Hengelo blijkt dat het percentage toegekende aanvragen aanmerkelijk lager is dan in Haaksbergen. In Haaksbergen werd in 2015 in 88% van de aanvragen een uitkering toegekend en in Hengelo lag dit percentage op 48%.

Hameland / sociale werkvoorziening (2017 en 2018: N € 150.000, 2019 en 2020: N € 350.000)

Voor de nieuwe uitvoering van de sociale werkvoorziening zijn wij voornemens om het werkgeverschap per 1 oktober 2016 over te nemen van de GR Hameland en de uitvoering ervan onder te brengen bij de SWB in Hengelo. Vast staat dat de loonkosten voor de Sw-ers, mede op grond van de nieuwe CAO voor deze sector, gaan stijgen over de periode 2016 tot 2019 (looptijd CAO). Ook is duidelijk, dat de rijksbijdrage de komende jaren stap voor stap lager wordt. Een doorrekening (op basis van de circulaires van het Rijk) laat zien, dat het tekort op het subsidieresultaat de komende jaren oploopt van € 150.000 in 2016 tot ongeveer € 350.000 in 2019. Wij kunnen het subsidieresultaat niet beïnvloeden. Enerzijds wordt de subsidie op macroniveau door het Rijk vastgesteld en verdeeld over de gemeenten en anderzijds moeten we rekening houden met de werkelijke loonkosten van de Haaksbergse Sw-ers die in dienst zijn. Voor de nieuwe uitvoering zijn we momenteel nog in gesprek met de SWB-Hengelo. Wel gaan we hier uit van het slechtste scenario. De komende jaren is er geen nieuwe instroom in de Sociale Werkvoorziening. We volgen de ontwikkelingen op rijksniveau nauwlettend.

Onderwijs

VISIE

Wij dragen samen met de schoolbesturen zorg voor kwalitatief goed onderwijs dat aansluit op de talenten van het kind en waarbij het kind zo nodig extra ondersteuning ontvangt. Daarbij zijn Passend Onderwijs en nieuwe jeugdzorgtaken leidend.

Wij houden voldoende scholen in stand (zorgplicht). Hierbij wordt rekening gehouden met de wettelijke verplichtingen en eisen waar het gaat om uitbreiding en eventuele nieuwbouw, waarbij duurzaamheid hoge prioriteit vraagt.

Geen financiële mutaties

Ontwikkelingen Kadernota 2017

Aansluiten/verbinden voorschoolse instellingen, basisonderwijs en gemeente

Binnen het passend onderwijs willen wij samen met de scholen en voorschoolse instellingen een zo goed mogelijke aansluiting creëren. In de daarvoor ontwikkelde maar nog niet geïmplementeerde zorgroute voorschools staan de stappen beschreven die door een voorschoolse instelling gevolgd moeten worden indien er zorg (zowel onderwijskundig als jeugdzorg) geconstateerd is. Vanuit onze verantwoordelijkheid is het zaak om het zogeheten Voorschools overlegteam (VOT) in te richten waarin kinderen die zorg nodig hebben worden besproken. Qua bezetting moet er in het VOT een contactpersoon namens de voorschoolse instellingen zitting hebben. Wij willen de voorschoolse instellingen hierin faciliteren.

Peuteropvang en Voor- en vroegschoolse educatiebeleid (VVE)

Binnen onze gemeente is peuteropvang een belangrijke basisvoorziening. Hierin staat voorop dat het een plek is waar het voor het jonge kind vooral leuk is om te zijn en waar het zich spelenderwijs kan ontwikkelen binnen een uitdagende leerrijke omgeving. Daarnaast worden er programma's voor voorschoolse educatie verzorgd en vormt het een belangrijke voorbereiding op de basisschool. Het heeft een belangrijke rol in het kader van preventie (voorlichting ouders, vroegsignalering, vindplaats).

In lijn met de plannen van het Rijk willen we binnen het financiële kader de kwaliteit van het peuterwerk en de voor- en vroegschoolse educatie verhogen. Daarnaast willen we alle doelgroepkinderen bereiken die voorschoolse educatie nodig hebben.

Goede kinderopvang draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen. Recent zijn tussen het Rijk en de VNG afspraken gemaakt om peuters die nu niet naar een voorschoolse voorziening gaan en waarvan de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag twee dagdelen per week opvang aan te bieden. Gemeenten krijgen hiervoor een bedrag dat uiteindelijk oploopt tot € 60 miljoen van de Rijksoverheid. Wij gaan, in overleg met de voorschoolse instellingen, lokaal uitvoering geven aan deze ontwikkeling.

Minderjarige vluchtelingen/statuten.

Indien zich in onze gemeente statushouders met minderjarige kinderen vestigen, dan is het aannemelijk dat deze kinderen (tijdelijk) onderwijs in aangrenzende gemeenten ontvangen. De hiermee gemoeide kosten van leerlingenvervoer komen voor rekening van de gemeente. De komst van minderjarige kinderen is afhankelijk van de procedure rond gezinshereniging.

Herschikking schoollocaties

Er van uitgaande dat één van de bestaande drie schoollocaties wordt benut voor realisatie van de nieuwe school, worden de overige twee locaties herontwikkeld. Binnenkort buigt de raad zich op basis van een aanvullend onderzoek over de locatiekeuze.

Los van de locatiekeuze zijn de financiële consequenties van de herschikking inmiddels globaal in beeld gebracht. Deze worden verder toegelicht onder het programma Algemene Dekking.

Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

VISIE

De kracht van Haaksbergen is dat het de voorzieningen van een stad combineert met de gemoedelijkheid, gezelligheid, bereikbaarheid en groene sfeer van een dorp te midden van een prachtig landschap. Deze combinatie willen we graag versterken.

Dit betekent dat we het voorzieningenniveau op zijn minst op peil willen houden en waar mogelijk naar een hoger plan willen tillen.

Daarnaast willen wij ons inzetten om de dorpsse groene sfeer en de gezelligheid te versterken, waarbij we de bereikbaarheid op peil willen houden.

Tot slot willen we de kwaliteit van het buitengebied met zijn hoge cultuurhistorische waarden en de bijzondere natuurgebieden op peil houden en ervoor zorgen dat er een optimale verbinding ontstaat tussen de bebouwde omgeving en het buitengebied.

Vanuit de Structuurvisie 2030 zijn hiervoor ambities geformuleerd om deze visie te laten slagen. Hieraan werken wij. Deze ambities zijn:

1. Verbeteren van de relatie tussen bebouwde omgeving en buitengebied en het verzachten van de overgang hiertussen.
2. Een sfeervol groen centrum met de Markt als stralend middelpunt.
3. Het stimuleren van een gezonde plattelandseconomie en het op peil houden van de ecologische en cultuurhistorische kwaliteiten van de dorpsstructuur.
4. Versterken van de cultuurhistorische kwaliteit van de dorpsstructuur.
5. Benutten van de toeristische potentie van de samenhang tussen dorp en landschap. (deelprogramma economische ontwikkeling)
6. Versterken van de veelzijdigheid van de Haaksbergse economie. (deelprogramma Economische ontwikkeling)
7. Verbreden van het aanbod aan woonmilieus.
8. Het op peil houden en concentreren van het voorzieningenniveau.
9. Het verduurzamen en beleefbaar maken van het watersysteem.

Deze ambities gaan ons de komende jaren helpen om beleid te maken en in te voeren waaraan initiatieven kunnen worden getoetst. Omdat deze ambities niet op zichzelf staan moet er integrale afstemming plaatsvinden tussen de verschillende disciplines. Deze veranderende rol pakken wij op.

Mutaties uit Kadernota 2017 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

Programma/Onderwerp	2017	2018	2019	2020
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	-40,0	0,0	0,0	0,0
Scan leefbare wijken	-15,0			
Implementatie omgevingswet	-25,0	pm		

Ontwikkelingen Kadernota 2017

Deelprogramma Ruimtelijke ontwikkeling

Scan leefbaarheid wijken rond 't Varck (2017: N € 15.000)

Het uitgangspunt is dat de bedrijven op het bedrijventerrein en de bewoners van de aangrenzende woonwijken als goede burens naast elkaar moet kunnen functioneren. De doelstelling van de scan is om de leefbaarheid in de wijken grenzend aan bedrijventerrein 't Varck te verhogen. De scan moet inzicht geven in de milieukwaliteit zoals die door de bewoners wordt beleefd en biedt mogelijke oplossingsrichtingen die de leefbaarheid in zijn algemeenheid verhogen. In dit proces neemt de inbreng van de bewoners en de bedrijven een centrale plek in.

Voor 2016 is een startkapitaal benodigd voor het uitvoeren van maatregelen die de leefbaarheid vergroten. Deze maatregelen worden vastgelegd in een uitvoeringsplan dat in de tweede helft van

2016 wordt vastgesteld. De verwachting is dat ook voor 2017 nog financiële middelen nodig zijn. De gemeente zoekt naar mogelijkheden van cofinanciering vanuit de provincie en het bedrijfsleven.

Implementatie omgevingswet (2017: N € 25.000, 2018: pm.)

De Omgevingswet vervangt het huidige systeem van omgevingsrecht. De wet treedt naar verwachting in 2018 in werking. Kern van de stelselherziening vormt de integratie van alle sectorale wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Deze integratie van wetten moet leiden tot minder regels en planvormen, meer samenhang in beleid en regels en betere besluitvorming, snellere procedures en meer afwegingsruimte voor de lagere overheden. De Omgevingswet heeft gevolgen voor de planningspraktijk van gemeenten. De nieuwe integrale instrumenten en de snellere procedures dwingen gemeenten om na te denken over de inzet van deze instrumenten en over het aanpassen van interne en externe werkprocessen en de daarin te maken keuzes.

De impact van de invoering van deze wet brengt grote verschuivingen in het gemeentelijk werkveld met zich mee, vergelijkbaar met de 3D operatie op het gebied van het Sociaal Domein. De feitelijke consequenties worden de komende periode verder in beeld gebracht.

Deelprogramma Wonen

Duurzaamheid

In 2016 wordt de beleidsnota Duurzaamheid Haaksbergen 'Duurzaam ontwikkelen is investeren in opbrengsten' door de gemeenteraad behandeld. In de nota staan de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid weergegeven. Bovendien is er een uitvoeringsagenda om in 2016, 2017 en verder concrete acties uit te voeren. In de begroting 2017 moet de uitvoering van de duurzaamheidsprojecten verwerkt worden in de verschillende deelprogramma's.

In opdracht van de huidige Twentse portefeuillehouders Milieu, Duurzaamheid en Afval is een bestuursopdracht Milieu, Duurzaamheid en Afval 2017 en 2018 geformuleerd. De focus voor de komende jaren ligt op het gebied van energie en afval. De missie hierbij is het streven naar een energieneutraal Twente in 2050 en een afvalloze regio.

De kosten voor de gemeente Haaksbergen bedragen voor dit onderdeel € 3.400 per jaar voor de jaren 2017 en 2018. De besluitvorming door de individuele gemeentes moet nog plaatsvinden. Daarnaast kan Haaksbergen aansluiten bij andere projecten. Hiervoor dient afzonderlijk een financiële bijdrage gedaan te worden.

Algemene dekkingsmiddelen

VISIE

Algemene dekking

We streven naar een sluitende begroting en een sluitend meerjarenperspectief. Hierbij richten we ons op versterking van onze reservepositie en streven we naar beperking van de belastingdruk. Wij zijn financieel gezond als wij een begroting en meerjarenperspectief hebben waar de jaarlijks terugkerende uitgaven volledig worden gedekt door jaarlijks terugkerende inkomsten (dit noemen we dan een structureel positief begrotingsaldo).

Reserves

De algemene reserve moet voldoende zijn volgens normen die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Het weerstandsvermogen en de weerstandsratio geven aan in hoeverre we (financieel) in staat zijn toekomstige risico's op te kunnen vangen.

Mutaties uit Kadernota 2017 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

Programma/Onderwerp	2017	2018	2019	2020
Algemene dekkingsmiddelen	-79,5	-311,0	-505,2	-80,6
Personeelskosten (CAO)	-25,0	-25,0	-25,0	-25,0
Actualisatie kapitaallasten	-6,5	10,0	-398,2	-306,6
Actualisatie nieuw beleid en taakstellingen	-30,0	-31,0	-31,0	-31,0
Algemene uitkering gemeentefonds	240,0	290,0	270,0	678,0
Actualisatie belastingen (deb., woonfor., toer.)	-26,0	-26,0	-26,0	-26,0
Vervallen algemene taakstelling	-300,0	-400,0	-400,0	-400,0
Afwaardering boekw.erschikking schoollocaties		-250,0		
Vrijval afschrijving herschikking schoollocaties		30,0	30,0	30,0
Jaarschijf 2020: nieuw beleid en inflatie				-225,0
Inflatiecorrectie inkomsten belastingen (obv 1,5%)				75,0
Inflatiecorrectie inkomsten leges (obv 1,5%)				75,0
Vrijval stelpost inflatie 2016	75,0	75,0	75,0	75,0
Voordeel rente door verkoop Wissinkbrink	60,0	50,0		
ICT	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
Taakstelling desintegratiekosten	33,0	66,0	100,0	100,0

Ontwikkelingen Kadernota 2017

Deelprogramma Algemene Dekking

Personeelskosten (CAO) (2017 en verder: N € 25.000)

Begin 2016 is een principeakkoord over de Cao Gemeenten bereikt. Het akkoord is een kortdurende cao met procesafspraken en een loonafpraak. De cao loopt van 1 januari 2016 tot 1 mei 2017. Per 1 januari 2016 stijgen de salarissen met 3%, en per 1 januari 2017 met 0,4%. Dit is inclusief de uitvoering van de eerder gemaakte afspraken in het pensioenakkoord van 2014 en het loonruimteakkoord van 2015. In deze akkoorden staan afspraken over besparingen op de pensioenregeling, en over loonstijgingen van respectievelijk 0,74% en 1,4%, samen 2,14%. De aanvullende loonafpraak is voor 2016 0,86% en voor 2017 0,4%.

Met deze salarisverhoging is de incidentele uitkering van 0,74% in 2016 structureel gemaakt. Deze incidentele uitkering komt dus niet meer apart ter uitbetaling.

In de begroting 2016 is hiervan al 2,14% meegenomen. In 2017 is nog een stelpost van € 100.000 voor loonstijging opgenomen (zie p. 142 van de begroting 2016). Per saldo is het effect voor 2016 € 85.000 en voor 2017 mede door de inzet van de stelpost loonstijging structureel € 25.000.

Actualisatie kapitaallasten (2017: N € 6.500, 2018: V € 10.000, 2019: N € 398.200 en 2020: N € 306.600)

De nieuwe N18 is rond 2018 aangelegd. Dit is een jaar eerder dan oorspronkelijk gepland. Dat betekent dat de gemeente vanaf 2019 dient af te schrijven op haar investeringen in de N18. Dit levert een nadeel op van ongeveer € 300.000. Zoals we al in het programma Bereikbaarheid en openbare ruimte hebben aangegeven zijn we hierbij uitgegaan van uitvoering van de maximale variant van afwaardering van de Enschedesestraat. De overige mutaties hebben betrekking op kleinere nieuwe investeringen en actualisatie van de jaarschijf 2020.

Actualisatie nieuw beleid en taakstellingen (2017: N € 30.000, 2018 en verder: N € 31.000)

Vanuit de begroting 2016 resteert nog een restantpost van afgerond structureel € 30.000. Het is een verzameling van afrondingsverschillen, correcties en kleinere niet gerealiseerde of gecorrigeerde taakstellingen. Deze stelpost wordt afgevoerd.

Algemene uitkering gemeentefonds (2017: V € 240.000, 2018: V € 290.000, 2019: V € 270.000 en 2020: V € 678.000)

Algemene uitkering

De decembercirculaire 2015 is de basis voor de doorrekening van onze algemene uitkering in de Kadernota. Het perspectief van de uitkering wordt voordelig beïnvloed doordat de meerjarige effecten van mutaties in met name de maatstaven bijstandsontvangers en lage inkomens zijn toegenomen. Het voordeel in 2020 van € 678.000 wordt voor € 488.000 verklaard als het effect uit de septembercirculaire 2015 (zie toelichting raadsbrief van 13 oktober 2015 met kenmerk uit 15.17265). Tot en met 2019 wordt het voordelig effect toegevoegd aan de algemene reserve, vanaf 2020 is dit niet meer het geval.

De in de begroting 2017 op te nemen gemeentefondsuitkering wordt gebaseerd op de meicirculaire 2016.

Opschalingskorting

Gemeenten worden gekort omdat het Rijk rekent met positieve effecten vanwege lagere apparaatskosten bij 100.000+ herindelingen. Deze zogenaamde opschalingskorting is ten aanzien van de eerste tranche tot en met 2020 in ons meerjarenperspectief verwerkt. De tweede fase van de opschalingskorting bedraagt landelijk - oplopend in de periode tussen 2021 en 2025 - circa € 975 miljoen. De eventuele effecten voor Haaksbergen kunnen nog niet exact in beeld worden gebracht aangezien hierover nog veel onduidelijk is. Rekening houdend met bedragen die andere gemeenten calculeren, zou Haaksbergen een risico lopen tussen de € 0,5 miljoen en € 1 miljoen. Dit bedrag is structureel vanaf 2021, en daarom nog niet verwerkt in ons meerjarenperspectief. Overigens verzetten de gemeenten, vertegenwoordigd in de VNG, zich sterk tegen deze korting, aangezien de beoogde opschaling van gemeenten in het regeerakkoord geen doorgang vindt.

Onderzoek subcluster Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)

In het kader van de 2e fase van het groot onderhoud aan het gemeentefonds heeft in 2015 een onderzoek plaatsgevonden naar het subcluster VHROSV van het gemeentefonds. Het groot onderhoud gaf omvangrijke herverdeeffecten te zien in het voordeel van gemeenten met een groot buitengebied. Met ingang van 2016 is 1/3e deel van de resultaten ingevoerd, waarbij besloten is een verdiepingsonderzoek in te voeren. Dat verdiepingsonderzoek is inmiddels gereed. Het onderzoek bevestigt grotendeels de resultaten van het eerste onderzoek. Het onderzoeksbureau adviseert de eerder voorgestelde verdeling uit 2015 volledig in te voeren. Minister Plasterk van Binnenlandse Zaken is minder overtuigd. In een brief aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) geeft hij openlijk blijk van zijn aarzelingen. In de meicirculaire 2016 verwachten we dat de effecten duidelijk worden. Op basis van de meest recente informatie hebben we berekend dat dit tot een structurele verhoging van algemene uitkering kan leiden, die oploopt tot € 500.000.

Vernieuwing integratie-uitkering maatschappelijke ondersteuning

In de decembercirculaire 2015 van het gemeentefonds is aangekondigd dat de verhoging van het budget vernieuwing integratie-uitkering voor uitvoering van de huishoudelijke ondersteuning met € 40 miljoen in 2017, 2018 en 2019, oplopend tot € 50 miljoen in 2020 en € 100 miljoen vanaf 2021 in de meicirculaire 2016 wordt verwerkt.

De effecten voor Haaksbergen worden verwerkt in de begroting 2017 en in het meerjarenperspectief. Het is nu nog niet duidelijk welk bedrag Haaksbergen uit het gemeentefonds krijgt, maar grofmazig kunnen we uitgaan van ca. € 40.000 in 2017, 2018 en 2019, € 50.000 in 2020 en vanaf 2021 € 100.000.

Sociaal Domein: Actualisatie maatstafgegevens per gemeente

Voor de objectieve verdeling 2016 van de Wmo 2015 en jeugd zijn de maatstafgegevens volgens de meicirculaire 2015 gebruikt. Veel gemeenten hebben aangegeven behoefte te hebben aan meer stabiliteit in de gemeentefondsuitkeringen en aan die behoefte is voor dit aspect tegemoetgekomen. In de aanloop naar de meicirculaire 2016 komen nieuwe maatstafgegevens beschikbaar. De nieuwe gegevens worden voor 2017 gehanteerd. Hierdoor kunnen herverdeeleffecten ontstaan.

Actualisatie belastingen (debiteuren, woonforensen- en toeristenbelasting) (2017 en verder: N € 26.000)

Het aantal debiteurenvorderingen dat oninbaar moet worden verklaard is hoger dan geraamd. Het gaat hier voornamelijk om faillissementen, mensen in de schuldhulpverlening en mensen die vertrokken zijn met onbekende bestemming. Een aantal stacaravans valt niet meer onder de toeristenbelasting, maar onder de forensenbelasting. Dit verklaart tevens voor een groot deel het nadeel op de inkomsten toeristenbelasting. Tevens is het totaal aantal overnachtingen lager geworden. De OZB inkomsten zijn € 17.000 hoger dan geraamd. De reden is areaaluitbreiding vanwege nieuwbouw.

Vervallen algemene taakstelling 2016 (2017: N € 300.000, 2018 en verder: N € 400.000)

In de begroting 2016 hebben we nog een algemene taakstelling moeten opnemen. Door de laatste mutaties in vooral de algemene uitkering konden we onvoldoende inschatten hoe en waar deze extra taakstelling konden laten landen. In deze Kadernota hebben we voldoende ruimte gevonden op alle programma's om de taakstelling in te vullen, zonder daarbij te veel afbreuk te doen aan de ontwikkeling van de algemene reserve en het begrotingsaldo.

Afwaardering boekwaarde door herschikking schoollocaties (2018: N € 250.000)

Voor de afwaardering van de restantboekwaarde wordt uitgegaan dat deze in 2018 kan plaatsvinden, afhankelijk van de realisatie van de nieuwe school. Hiervoor wordt uitgegaan van de school met de minste boekwaarde, zijnde € 250.000.

Vrijval afschrijving herschikking schoollocaties (2018 en verder: V € 30.000)

Door de hiervoor genoemde afwaardering is er wel sprake van een meerjarig structureel voordeel van € 30.000 door vrijvallende afschrijvingskosten.

Jaarschijf 2020: nieuw beleid en inflatie (2020 en verder: N € 225.000)

Voor de jaren 2018 en 2019 is structureel een bedrag van € 150.000 beschikbaar nieuw beleid.

Ook voor de (nieuwe) jaarschijf 2020 voeren we dit bedrag op.

Op basis van de verwachte inflatie ramen we jaarlijks een structurele stelpost van € 75.000. Ook voor de jaarschijf 2020 nemen we deze ruimte op. Aan de hand van de meicirculaire worden de ramingen bij de begroting 2017 geactualiseerd.

Inflatiecorrectie inkomsten belastingen en leges (obv 1,5%) (2020 en verder: V € 150.000)

Voor het perspectief 2017-2020 is de jaarschijf 2020 geactualiseerd, met als uitgangspunt de ramingen voor 2019. Op basis van de bestaande uitgangspunten voor het meerjarenperspectief, zoals we die in hoofdstuk 2 hebben toegelicht, worden de ramingen in 2020 verhoogd met de

verwachte inflatie. Die is in de uitgangspunten bepaald op 1,5%. Dit leidt voor 2020 tot een extra inkomst van € € 75.000.

Vrijval stelpost inflatie 2016 (2017 en verder: V € 75.000)

In de begroting 2016 hebben we nog een stelpost van € 75.000 opgenomen voor stijgende kosten door inflatie. De ontwikkelingen voor de eerste bestuursrapportage, zoals we die nu in beeld hebben, geven aan dat deze stelpost dit jaar niet ingezet wordt. We stellen daarom voor deze stelpost structureel te laten vrijvallen. De komende jaren is nog wel ieder jaar een structureel bedrag beschikbaar voor compensatie van stijgende kosten door inflatiestijging.

Voordeel rente door verkoop Wissinkbrink (2017: V € 60.000 en 2018: V € 50.000)

We zijn in onderhandeling over de verkoop van het overgrote deel van de grond in de Wissinkbrink aan de provincie Overijssel. Het gaat om ongeveer 40 ha. Dit is in lijn met de strategische notitie die door de raad in 2015 is vastgesteld. In de begroting 2016 hielden we echter op basis van deze notitie nog rekening met een gefaseerde verkoop van de gronden tot en met 2019. Nu we verwachten dat de gronden in 2016 ineens aan de provincie worden verkocht, en de opbrengst daarmee twee jaar eerder gerealiseerd is dan waar we in de begroting van uitgaven, behalen we een rentevoordeel van respectievelijk € 60.000 in 2017 en € 50.000 in 2018.

Informatisering en Automatisering (2017 en verder: N € 100.000)

In 2015 is de benchmark Berenschot uitgevoerd waarin alle materiele kosten vergeleken zijn met soortgelijke gemeenten als Haaksbergen. Voor Informatisering en Automatisering incl. materiële kosten geven wij 24%, of wel € 473.556, minder uit dat soortgelijke gemeenten. De Gemeente Haaksbergen heeft zowel lagere kosten van taken belegd bij derden (- € 215.789), als ook lagere materiële kosten (- € 133.123) en 2,3 fte minder formatie dan gemiddeld. Dit leidt er toe dat de totale kosten (inclusief de materiële kosten) van Informatisering en Automatisering veel lager zijn dan gemiddeld.

Vooralsnog wordt voorgesteld voor 2017 en verder uit te gaan van € 100.000 extra structurele lasten voor Informatisering en Automatisering.

Taakstelling desintegratiekosten (2017: V € 33.000, 2018: V € 66.000, 2019 en verder: V € 100.000)

De deelname aan de GR Hengelo-Borne betekent dat we ook gaan (mee)betalen aan de overheadkosten van de GR. Daarnaast hebben we ook nog onze eigen overheadkosten, zoals huisvesting, automatisering en de kosten van verschillende ondersteunende afdelingen. Omdat niet altijd een directe relatie kan worden gelegd met de taken die overgaan, blijven deze kosten in eerste instantie "hangen": dat noemen we dan desintegratiekosten. Uit de businesscase blijkt dat het in ons geval om een bedrag van €400.000 gaat. Globaal geldt als regel dat we van de desintegratiekosten 25% op termijn kunnen terugverdienen, in ons geval dus 25% van € 400.000 in € 100.000. We hebben dit voordeel fasegewijs in ons perspectief opgenomen. We spannen ons in dit voordeel eerder en voor een hoger bedrag te realiseren.

Vernieuwing BBV

We verwachten dat begin 2016 het wetgevingstraject voor de Vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording wordt afgerond. De vernieuwing is het resultaat van de adviezen van de commissie Depla. Belangrijkste doel: het versterken van de (controleerende) rol van de raad. De vernieuwing van het BBV leidt tot wijzigingen op een groot aantal terreinen. Op een aantal onderdelen is dit in 2015 al in gang gezet, zoals wijzigingen op het gebied van grondexploitaties. De gevolgen hiervan zijn voor ons vooral van technische aard, de financiële gevolgen zijn beperkt.

In 2016 richten we ons vooral op de ontwikkeling van de set verplichte indicatoren. Daar betrekken we de raad, via de auditcommissie, nadrukkelijk bij. Het is al jaren een wens van zowel college en raad het beleid beter meetbaar, en daarmee ook controleerbaar, te maken. Meer technisch van aard is de verplicht voorgeschreven set taken. De huidige producten (voor de raad) en de

verplichte functionele indeling (voor het CBS in het kader van de Informatievoorziening voor derden (IV3)) worden daarbij samengevoegd.

Wel verandert de verwerkingswijze van de overheadkosten. Deze worden in principe niet meer toegerekend aan de programma's. Dit kan consequenties hebben voor (de hoogte van) de leges en tarieven. Dit wordt bij de uitwerking ervan in de begroting 2017 duidelijk.

Paragrafen

Lokale heffingen

Belastingdruk

Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde. Bij de gemeente Haaksbergen hanteren we de norm dat de woonlasten maximaal 10% boven het landelijk gemiddelde mogen uitkomen. In 2017 zullen de woonlasten 14% hoger zijn dan het landelijk gemiddelde.

Voor 2017 zien we de volgende ontwikkelingen:

- Het huidige GRP 2013-2016 loopt af. Er wordt momenteel een GRP 2017-2020 opgesteld. De eerder in het GRP 2013-2016 voorziene stijging van het riooltarief van 9,3% voor 2016 is niet doorgevoerd. Het tarief is voor 2016 met alleen 1,5% inflatie verhoogd. Wij gaan er voornamelijk vanuit dat ook voor het GRP 2017-2020 een stijging met de inflatie van 1,5% per jaar voldoende zal zijn. Hiervoor wordt mede de invoering van een eigenaarsheffing en een gebruikersheffing met ingang van 1 januari 2017 voorzien. Alleen de gebruikersheffing komt in aanmerking voor kwijtschelding. Ook kan bij leegstand toch (eigenaars)rioolheffing geheven worden. Per saldo scheelt dit naar verwachting € 0,1 miljoen.
- De kosten van kwijtscheldingen brengen wij per 1 januari 2017 niet meer ten laste van riool (begroot 2017: € 108.000, naar verwachting is het gebruikersdeel 2/3 hiervan, dus € 72.000) en de afvalstoffenheffing (begroot 2017: € 60.000) maar ten laste van het minimabeleid. Bij het minimabeleid kan dan een integrale afweging gemaakt worden welke kosten voor welke doelgroepen kwijtgescholden worden. Dit betekent lagere kosten voor riool en afval, en dus lagere (kostendekkende) tarieven. Maar wel hogere kosten voor minima ad € 132.000. Hier hebben we in de begroting 2016 vanaf 1/1/2017 rekening mee gehouden.
- Door deze maatregelen verwachten we dat de stijging van het rioolrecht voor 2017 en verder beperkt blijft tot het inflatiepercentage. Het nieuwe GRP 2017-2020 die momenteel wordt opgesteld, geeft duidelijkheid over welke keuzes er daadwerkelijk zijn en welke riooltarieven vanaf 2017 gelden.
- Bij de afvalstoffenheffing gaan wij er vanuit dat de totale afvalkosten en daarmee ook de afvalstoffenheffing in 2017 lager worden.
- De lagere afvalstoffenheffing compenseert de hogere OZB. De hogere OZB is onder andere nodig om de hogere kosten voor kwijtschelding minima te dekken.

Per saldo ontstaat de volgende verwachte ontwikkeling van de belastingdruk:

Belastingsoort	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Percentage stijging 2017 tov 2016
Onroerende zaakbelasting	281,33	295,48	307,30	4,0%
Rioolheffing	343,00	348,14	353,36	1,5%
Afvalstoffenheffing	200,60	188,16	180,18	-4,2%
Totale woonlasten	824,93	831,78	840,84	1,1%
Landelijk gemiddelde woonlasten	716,00	726,74	737,64	1,5%
Percentage boven landelijk gemiddelde	15,2%	14,5%	14,0%	

Ontwikkelingen verruiming Lokaal belastinggebied

Tot slot komt het kabinet voor de zomer van 2016 met een voorontwerp van een wetsvoorstel dat als basis kan dienen voor een wetsvoorstel om vanaf 2019 een verschuiving te realiseren van de inkomstenbelasting naar het gemeentelijk belastinggebied van € 4 miljard. Kernpunten van het voorstel zijn de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied en een gelijktijdige verlaging van de inkomstenbelasting met € 4 miljard, zoals geadviseerd door de Commissie Rinnooy Kan. Dit wordt op een zodanige wijze vorm gegeven dat deze maximaal koopkrachtneutraal uitpakt voor burgers, de inkomensverdeling zoveel mogelijk intact laat en tegelijkertijd leidt tot minimaal 15.000 tot 20.000 extra banen. Randvoorwaarden bij deze schuif tussen inkomstenbelasting en gemeentelijke belastingen zijn voor het kabinet dat gemeenten geen inkomenspolitiek gaan bedrijven, dat voorkomen wordt dat lasten eenzijdig afgewenteld worden op specifieke groepen, dat het stelsel goed uitvoerbaar is en de totale lastendruk (Rijk plus lokale overheden) gelijk blijft. Ook de wijze van heffen wordt hierbij betrokken. Onderdeel van het ontwerp kan zijn dat een aantal kleine gemeentelijke belastingen wordt afgeschaft.

Om een beeld te krijgen van de mogelijke consequenties voor Haaksbergen: indien we de verschuiving van 4 miljard euro globaal verdelen over het aantal inwoners betekent dat, dat er 6 miljoen euro door de gemeente Haaksbergen *extra* geheven gaat worden, waarbij het gemeentefonds / de algemene uitkering (en eventuele kleine belastingen Haaksbergen) hiermee gekort wordt.

Financiering

In de begroting 2016 hebben we een meerjarig overzicht van de vervangingsinvesteringen opgenomen (p. 115 van de begroting 2016). In onderstaande tabel hebben we het overzicht van de bestaande kredieten geactualiseerd. Daarnaast hebben we de nieuwe kredieten uit deze Kadernota aan de tabel toegevoegd.

Bedragen x € 1.000

Nr.	Overzicht kredieten	2017	2018	2019	2020
a	Materieel beheerplan	313	360	144	152
b	Vervangingen WMO	50	50	50	50
c	Plan vervanging hard- en software	330	330	330	330
d	Wegenbeheerplan	240	240		
e	Kredieten riolering	230	235	250	250
f	Tachymeter			40	
g	Herschikking schoollocaties	2.348			
h	Extreme buien	500			
i	Aansluiting Kolenbranderweg op N18	1.239	1.239		
j	Verdiepte aanleg N18		4.400		
k	Overige vervangings investeringen	250	250	250	250
l	Afwaardering N18	100	1.900		
m	Opwaardering Kerkweg	50	590		
n	Bewegwijzering		33		
o	Vervanging verouderde openbare verlichting	150	150	150	150
p	vervangen 7 AED's			25	
q	Verplaatsing brandweergarage (komt te vervallen)	0			
	Totaal	5.800	9.777	1.239	1.182

De onder nummers l tot en met q opgenomen kredieten zijn de nieuwe of gewijzigde kredieten uit deze Kadernota, ten opzichte van het eerder in de begroting 2016 opgenomen investeringsprogramma.

Bij de vaststelling van de begroting 2017 worden de in de jaarschijf 2017 opgenomen kredieten in principe door de raad geautoriseerd. Uitzondering op deze regel zijn die investeringskredieten waar de raad al eerder een besluit over heeft genomen.

De kredieten rond de aanleg van de N18 zijn inclusief subsidies en bijdragen van derden. Er wordt afgeschreven op de netto bijdrage van de gemeente.